

УДК 342: 316.75: 172.4

ІДЕОЛОГІЧНА ФУНКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ЯК ІНДИКАТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ

Пирожкова Ю.В., к.ю.н., доцент, докторант

*Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна
yuliya150677@mail.ru*

Аналіз сучасних галузевих правових наукових джерел свідчить про актуалізацію досліджень, пов'язаних із необхідністю перегляду та формування нового концептуального підходу до уточнення соціальної ролі та призначення певної галузі права в умовах побудови демократичної, соціальної, правової держави. Багатогранність і специфіка адміністративного права, множинність його властивостей обумовлюють багатоаспектність функціонального призначення. Дослідження параметрів ідеологічної функції галузі обумовлено тотальним переосмисленням цінностей, «системною кризою суспільства», пошуком оптимальної концепції формування «національної ідеї», адже саме через призму ідеологічних настанов, моделей, програм, спрямованих на встановлення чітких орієнтирів в політиці, вихованні, формуванні правової свідомості індивідів, у суспільстві відбувається сприйняття і оцінка реальної дійсності, «діяльнісна» орієнтація індивідів, їх правомірна або неправомірна поведінка. У статті окреслено координати, місце, роль і перспективи ідеологічної функції адміністративного права в системі галузевих функцій.

Ключові слова: функції адміністративного права, система функцій адміністративного права, ідеологія, національна самовизначеність, національна ідентичність, ідеологічна функція адміністративного права.

ИДЕОЛОГИЧЕСКАЯ ФУНКЦИЯ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРАВА КАК ИНДИКАТОР НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ: СОВРЕМЕННЫЕ ОРИЕНТИРЫ

Пирожкова Ю.В.

*Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина
yuliya150677@mail.ru*

Современное развитие юридической науки характеризуется фундаментальными исследованиями, которые направлены на решение значимых и перспективных общественных проблем. Научные разработки правовой теории в очередной раз доказывают необходимость и актуальность изучения базовых теоретических понятий, которые не только обеспечивают научно обоснованный фундамент непосредственно правовой теории, но и влияют на разработку категориально-понятийного аппарата определенной отрасли права, что дает возможность сформировать направление ее эффективного правового воздействия на общественные отношения. Исследование параметров идеологической функции административного права обусловлено «системным кризисом общества», поиском оптимальной концепции формирования «национальной идеи», идеологических установок, моделей, программ, направленных на установление четких ориентиров в политике, воспитании, формировании правового сознания индивидов. В статье обозначены координаты, место, роль и перспективы идеологической функции административного права в системе отраслевых функций.

Ключевые слова: функции административного права, система функций административного права, идеология, национальное самоопределение, национальная идентичность, идеологическая функция административного права.

IDEOLOGICAL FUNCTION OF ADMINISTRATIVE LAW AS AN INDICATOR OF NATIONAL IDENTITY: MODERN REFERENCE POINTS

Pyrozhkova Y.V.

*Zaporizhzhya national university, str. Zukovsky, 66, Zaporizhzhya, Ukraine
yuliya150677@mail.ru*

Analysis of modern sectoral legal scientific sources testifies to actualization of researches related to necessity of reconsideration and formation of a new conceptual approach to the specification of a social role and destination of a certain branch of law in terms of building of democratic, social, legal state. Manysidedness and specific character of administrative law, plurality of its characteristics stipulate a multidimensionality of functionality. Studying the general social functions of administrative law, which implementation is aimed at normalization of a certain type of socio-political and socio-economic order, the fact must not be ignored that life and development of modern society depend on the level of development of ideological sphere, which can have positive, democratic as well as negative, inhuman, authoritarian character. Studying the role of ideological function of administrative law as an element of the system of branch functions, we think expedient to pay attention to such principal statements. Thus, firstly, the stated function is a self-dependent single element of general social functions of the branch since it aimed at establishing of peculiar borders and implementation of general rules, in which ideological relations are formed, which, in turn, allows the administrative law to perform most effectively its main task – regulation of social relations. In such a case the ideological function is implemented through mechanism of administrative legal regulation and protection using both imperative and dispositive regulation methods. Secondly, the ideological function of the law is implemented not only through the external regulation of ideological and, correspondingly, political relations, but also through the influence of law on the development and essence of legal ideology, and by means of it – through the legal

consciousness as a whole. Thirdly, the notorious fact must not be ignored that ideology is not only a reflection and reproduction at the ideological and theoretical level of political reality, but also of the life of society in general, which, in turn, gives prerequisites to state the heterogeneity of a content of the ideological function of administrative law and to single in its structure out educational, informational (communicative) and socio-cultural subfunctions. Changes having place in the ideological sphere of the modern Ukrainian society, properly stipulate the “expansion of infrastructure” of the modern ideological function of administrative law, which is a peculiar indicator of state activity in spiritual life of a person.

Key words: functions of administrative law, system of functions of administrative law, ideology, national self-determination, national identity, ideological function of administrative law.

Досліджуючи загальносоціальні функції адміністративного права, реалізація яких спрямована на впорядкування певного типу суспільно-політичного і суспільно-економічного ладу, не можна обходити увагою і те, що життя та розвиток сучасного соціуму залежить від рівня розвитку ідеологічної сфери, яка може мати як позитивний демократичний, так і негативний антигуманний, авторитарний характер. Більше того, як слушно зауважує С. Дроботов, якщо у суспільства немає відповідної ідеології, яка включає у себе і певну чітко визначену правову ідеологію, то його розвиток має здебільшого випадковий і безсистемний характер. У цьому аспекті право завжди несе в собі певні норми, які, з одного боку, урегульовують ідеологічні відносини, а з іншого боку – закріплюють у суспільній свідомості певну загальну ідею права, яка в ідеалі повинна відображати цінності свободи, справедливості, рівності, добробуту, гуманізму тощо. Маючи такі норми і розв’язуючи суспільну задачу щодо унормування ідеологічних відносин і забезпечення панування в суспільній свідомості певних правових ідей та ідеалів, право, власне, і реалізує ідеологічну функцію [1, с. 133].

Історичний досвід свідчить, що українське суспільство у своєму розвитку пройшло шлях як тотальної ідеологізації всього життя (в період СРСР, коли в суспільстві формувалася фанатична відданість комуністичним ідеям, продукованим системою гаслам та її вождям, саме ідеологія мала за основну мету легітимізацію права тоталітарного режиму, при цьому претендуючи на повне уособлення істини, фальсифікуючи минуле, встановлюючи нові цінності, підпорядковані інтересам держави-партії) [2, с. 10-12], так і відсутність ідеологічних настанов взагалі (кінець 90-х років ХХ ст. – початок ХХІ ст.). В обох випадках порушення рівноваги в ідеологічних відносинах призвели до негативних наслідків, адже саме через призму ідеологічних настанов, моделей, програм, спрямованих на встановлення чітких орієнтирів в політиці, вихованні, формуванні правової свідомості індивідів, у суспільстві відбувається сприйняття й оцінка дійсності, «діяльнісна» орієнтація індивідів, їх правомірна або неправомірна поведінка. У частинах першій і другій статті 15 Конституції України зазначається: «Суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності. Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов’язкова». Зважаючи на цю норму Основного закону держави, неможливо недооцінювати роль ідеологічних відносин, які на сучасному етапі розвитку суспільства мають на меті впроваджувати в життя ідеї гуманізму, пріоритету прав і свобод людини, ідей демократизму.

Як вірно зауважує Т. Радько, «право – регулятор суспільних відносин, якому притаманні перш за все регулятивна та охоронна функції. Здійснюючи ідеологічну функцію, право розв’язує «надзавдання» та стає інструментом ідеології, тобто бере на себе певну частину соціального навантаження інших надбудовних феноменів» [3]. Подальший аналіз теоретичних досліджень вченого дозволяє констатувати, що, незважаючи на цілком справедливе визнання за ідеологічною функцією важливого місця в системі функцій права [3], алогічним вбачається її подальше віднесення до соціально-політичних функцій. Зазначена позиція, обумовлена дещо застарілим підходом до розуміння соціальної ролі права та виконання ним ідеологічної функції, яке, на думку вченого, перш за все пов’язано з відображенням у праві ідеології владних політичних сил, з перетворенням права на об’єкт ідеологічної боротьби, з можливістю права впроваджувати ідеї певних соціальних верств у свідомість людей, чим активно впливати на їх соціально-політичну орієнтацію. У цьому разі необхідно говорити не про підпорядкованість ідеологічної функції, а про її взаємозв’язок із політичною функцією права, адже, як вірно свого часу наголошував Т. Парсонс, ідеологія – це політична релігія [3].

Неможливість підпорядкування зазначених функцій права обумовлюється, на нашу думку, різними регуляторами соціальних відносин – політикою та ідеологією. Так, покликання ідеології полягає в тому, щоб «стояти на сторожі» державних інтересів, оскільки саме вона володіє тими світоглядними та ціннісно-орієнтаційними функціями, що дають змогу повною мірою виражати інтереси держави. При цьому, як слушно зауважує В. Бачинін, закладена в ідеології політична ідея є одночасно й нормою, яка спрямовує погляди громадян у чітко визначене ціннісно-смісловне русло. Ідеї-норми, або

ідеологеми, підкоряють собі офіційне та неофіційне життя, присутні в політиці та науці, моралі та праві тощо. Вони є жорсткими нормативними структурами, які не допускають у свої внутрішні смислові та ціннісні межі нічого з того, що могло б вплинути на стійкість і стабільність того соціального порядку, на охороні якого вони стоять [4, с. 125-126]. У ракурсі викладеного М. Козловець справедливо зазначає: «Не викликає сумніву, що однією з причин кризи національної ідентичності є відсутність чіткої інтегративної ідеології, яка б визначала основоположні принципи, довгострокові цілі та перспективи суспільних перетворень, навколо якої могли б гуртуватися соціальні верстви й групи попри їх приватні інтереси» [5, с. 439]. К. Ясперс підкреслює, що нація, яка не бачить свого майбутнього, втрачає сенс і в сучасному. Подібну ж думку висловлює й український дослідник Я. Ісаєвич: «Якщо нема перспективи для розвитку національного організму, зникають спонуки до нього належати і тим більше для нього працювати» [6, с. 47].

Ідеологія сприяє усвідомленню нацією своєї сутності, тотожності й цінності, вона є одним із основних вимірів єдності й національної ідентичності, адже саме через ідеологію знаходять відображення потреби та інтереси соціальних груп, класів, народів, держави, світового співтовариства в цілому. Постаючи теоретичною формою обґрунтування та легітимізації національних інтересів і цінностей, ідеологія з точки зору функціональної ролі в соціумі – суспільний інтегратор і координатор у контексті відцентровоспрямованої свідомості окремих соціальних груп. Подібно тому, як держава виступає інтегратором і координатором суспільного буття у вирі різноманітних інтересів і потреб окремих людей та соціальних груп, так і ідеологія є координатором та інтегратором у виразах свідомісного та світоглядного полів, що взаємодіють і залежать від потреб, інтересів та цінностей людського життя [5, с. 439-440]. Ідеологія в такому сенсі «стає *conditio sine qua non* (від лат. «необхідна умова») виживання, регенерації, відтворення й забезпечення оптимального функціонування державного (національного) організму, надійною точкою світоглядного, аксіологічного, геополітичного опертя» [7, с. 198].

Таким чином, досліджуючи місце ідеологічної функції адміністративного права як елемента системи функцій галузі, вважаємо за доцільне звернути увагу на такі принципи положення. Так, *по-перше*, зазначена функція є самостійним однопорядковим елементом загальносоціальних функцій галузі, адже спрямована на встановлення своєрідних меж і реалізацію загальних правил, у яких формуються ідеологічні відносини, що, у свою чергу, допомагає адміністративному праву найбільш ефективно реалізовувати своє основне завдання – регулювати суспільні відносини. У цьому випадку ідеологічна функція реалізується через механізм адміністративно-правового регулювання та охорони, використовуючи як імперативні, так і диспозитивні методи регулювання. Так, наприклад, Законом України «Про політичні партії в Україні» від 05.04.2001 р. встановлено обмеження права громадян на свободу об'єднання у політичні партії в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей (ст.5); Законом України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. – принцип політичної неупередженості, який забороняє державним службовцям демонструвати свої політичні погляди, членство у політичних партіях (якщо такий державний службовець займає посаду державної служби категорії «А»), використання свого службового становища в політичних цілях, організувати і брати участь у страйках та агітації (ст.9), що, у свою чергу, дає змогу простежити горизонтальний взаємозв'язок загальноюридичних функцій галузі з її ідеологічною та політичною функціями.

Ідеологічна функція адміністративного права має широкий спектр впливу на різноманітні побутові й міжособистісні відносини, індивідуальну та масову свідомість, культуру та ментальність українських громадян. Практично ж «етнічний ренесанс», що спостерігається весь час з моменту утворення незалежної української держави, супроводжується політизацією етносів і є процесом досить суперечливим, неоднозначним, але об'єктивним. Нині політизовані етноси легітимізують або делегітимізують уряди, ведуть запеклу боротьбу за панівне становище, за вплив на державну етнополітичну політику тощо [8, с. 195].

Так, наприклад, право громадян збиратися мирно, без зброї та проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, закріплене в статті 39 Конституції, є однією з конституційних гарантій права громадянина на свободу свого світогляду і віросповідання, думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, на використання та поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір, права на вільний розвиток своєї особистості тощо. Під час здійснення цих прав і

свобод не повинно бути посягань на права і свободи, честь і гідність інших людей. Публічні мітинги та демонстрації є засобом для тих, хто має обмежений доступ до ЗМІ, висловити свою позицію для значної кількості осіб і таким чином привернути увагу громадськості. Для органів влади мирні зібрання – індикатор суспільної думки, з урахуванням якої слід проводити свою політику. Для громадськості та міжнародної спільноти рівень забезпечення свободи мирних зібрань є мірилом демократії.

Мирні зібрання становлять невіддільну частину суспільного та політичного життя. Саме вони дозволяють громадянам масово виявляти свої переконання, впливати на розвиток і спрямування політичного процесу, є одним із засобів донесення їхньої позиції до широких мас, привернення уваги громадськості і влади з метою впливу на формування громадської думки. Таким чином, свободу мирних зібрань доцільно розглядати як реальний механізм участі громадян у політиці та управлінні справами демократичної держави. Будь-яке зібрання, мітинг, демонстрація обумовлені метою (загальною ідеологією заходу), складаються з певних організованих дій і розраховані на присутність великої кількості людей, що, у свою чергу, потребує справедливого втручання держави в цей процес. Тому, як слушно зазначає Т. Соколан, досліджуючи адміністративно-правове регулювання відеоспостереження правоохоронними органами України (і з нею варто погодитися), застосування відеоспостереження може нести загрозу праву на мирні зібрання та праву на свободу думки і слова. У разі обізнаності особи про фіксацію її участі в мирних зібраннях відеоспостереження в громадських місцях може справляти відлякувальний вплив на реалізацію цих прав, що приведе до зменшення політичної та громадської активності, яка є одним з основних елементів у демократичному суспільстві. Цілком справедливим є висновок вченої щодо допустимості застосування відеоспостереження у громадських місцях на підставі закону виключно з метою запобігання небезпеці, яка несе загрозу мирному проведенню зібрання, і заборони відеоспостереження правоохоронними органами з метою отримання інформації про політичні погляди або діяльність громадян [6, с. 14-15].

По-друге, як справедливо зауважує С. Дроботов, ідеологічна функція права реалізується не лише через зовнішнє нормативне регулювання ідеологічних, а через них – політичних відносин, але й через вплив права на розвиток і зміст правової ідеології, а через неї – на правову свідомість в цілому. Дійсно, від того, які саме цінності та принципи домінують у праві, залежить і специфіка правової ідеології [1, с. 142]. Підтвердженням цієї тези є те, що сучасна «людиноцентриська» ідеологія адміністративного права є одночасно як фактором відображення суспільних відносин, так і ефективним засобом їх трансформації. У підготовленій у 1998 р. Концепції адміністративної реформи в Україні були окреслені нові правові стандарти взаємовідносин держави й особи, а зміст адміністративного права був спрямований на реалізацію принципу верховенства права – забезпечення пріоритету прав і свобод людини і громадянина відповідно до Конституції України.

По-третє, не можна залишити поза увагою загальновідомий факт, що ідеологія – це відображення та відтворення на ідейно-теоретичному ґрунті не лише політичної дійсності, але й всього життя соціуму в цілому, яке містить соціальні, економічні, культурно-національні, інформаційні, екологічні та інші відносини, без яких не можливо уявити розвиток сучасного суспільства [1, с. 136]. У багатьох випадках саме ідеологія є тим фактором, який визначає економічний, політичний, соціальний розвиток. Це, у свою чергу, дає підстави стверджувати про неоднорідність її складу та виділяти в структурі ідеологічної функції адміністративного права виховну, інформаційну (комунікативну) та соціально-культурну підфункції, які в сукупності спрямовані на формування правової ідеології, котра несе в собі як власне правові цінності, так і цінності, що лежать в основі організації та функціонування держави. Зважаючи на той факт, що в юридичній науці тривають дискусії щодо ролі та місця виховної, інформаційної, соціально-культурної функцій права, вважаємо за доцільне навести аргументи щодо зазначеного підходу до структурних елементів ідеологічної функції адміністративного права, реалізація якої впливає на інтенсивність сучасного ідеологічного буття щодо самовизначеності держави і формування громадянського суспільства і встановлює орієнтири майбутнього розвитку України як самобутньої цивілізаційної одиниці.

Варто погодитися з думкою М. Кравченко, що зміна суспільного ладу зруйнувала усталену систему цінностей, породила втрату в людей довіри до ідеалів суспільства, можливостей їх реалізації, а тому побудова нової держави неможлива без створення й утвердження нових ідеалів суспільного розвитку з певними цінностями, нормами, орієнтирами [10, с. 3], які і є основними параметрами ідеологічної функції адміністративного права. Ідеологічна функція галузі спрямована насамперед на формування та здійснення розвитку правосвідомості як форми суспільної свідомості, що відображає ставлення

суб'єктів правовідносин до чинного права та похідних до нього правових явищ, характеризує не лише стан правових відносин, а й тенденції їхніх змін. Від рівня правосвідомості населення залежить досягнення консенсусу в системі «ідеологія – право – правовідносини» в суспільній свідомості [11, с. 11]. Унікальність суто української ментальності, своєрідні духовно-моральні та культурологічні основи буття, пошук самоідентифікації нації – основні каталізatori «дієвості» ідеологічної функції галузі, завдяки якій стане можливим створення моделі ідеологічної доктрини, спроможної цілісно забезпечити національні інтереси держави.

Практична реалізація будь-яких ідеологічних цінностей в адміністративних правовідносинах можлива завдяки універсальності ідеологічної функції, адже, як слушно зауважує А. Луцький, «сучасна правова ідеологія України орієнтує суспільство в цілому та групи громадян, розподілених за інтересами, на активну участь у суспільно-політичному житті країни <...> через піднесення національної культури відбувається відродження унікальних особливостей українського етносу (культури, фольклору тощо) [12, с. 31], а реалізація інфраструктурою її підфункцій дає можливість інформувати, виховувати та через встановлення ціннісно-орієнтаційних моделей забезпечувати соціально-культурний розвиток суспільства. Так, наприклад, культивування ідеології вільного інформаційного простору у зв'язку з динамічним розвитком інформаційних технологій, що наприкінці ХХ сторіччя почали інтенсивно проникати в життя людини та значно змінили і характер її буття, і світоглядні установки, реалізується шляхом інформаційної підфункції галузі; розвиток ідеологічних настанов щодо самоідентифікації нації, збереження її ціннісно-орієнтаційних засад, популяризація основних складових національної ідеї – шляхом виховної та соціально-культурної підфункцій.

Базові цілі та цінності ідеологічної функції адміністративного права реалізуються через правовий інструментарій цієї функції, який спрямовується на закріплення відносин між владою та суспільством, публічними інститутами та соціальними спільнотами, соціальними групами та громадянами (наприклад, відповідно до Конституції України, зокрема статті 11, яка зобов'язує державу сприяти консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, було ухвалено Закон України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» від 09.04.2015 р.; з метою недопущення повторення злочинів комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, будь-якої дискримінації за національною, соціальною, класовою, етнічною, расовою або іншими ознаками у майбутньому, відновлення історичної та соціальної справедливості, усунення загрози незалежності, суверенітету, територіальній цілісності та національній безпеці України, прагнучи сприяти налагодженню суспільного діалогу, було ухвалено Закон України від 09.04.2015 р. «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» та Закон України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» тощо).

Підсумовуючи, слід зазначити, що зміни, які відбуваються в ідеологічній сфері українського суспільства, власне, і обумовлюють «розширення інфраструктури» сучасної ідеологічної функції адміністративного права, яка є своєрідним індикатором діяльності держави в духовному житті особи (у її інформуванні, вихованні, формуванні стереотипів правової ментальності тощо), оскільки вплив на особистість не може будуватися виключно на «тотальній» регламентації та примусі.

Реалізація зазначеної функції, що знаходить своє відображення у правових нормах, обумовлена переліком тих фундаментальних прав і благ, які захищаються державою, що дає можливість забезпечити «дуєт» єдності цінних орієнтацій індивіда та держави, досягти відповідної солідарності в суспільстві, об'єднати людей, забезпечити практичну реалізацію принципу свободи як щодо кожного окремого члена суспільства, громадянина держави, так і щодо всього народу в цілому, створити підґрунтя для існування та розвитку національно орієнтованих цінностей – надійного фундаменту національно-культурної ідентичності українського народу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дроботов С. Реалізація функцій права в умовах розвитку демократичної, правової держави : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права ; історія політичних і правових учень» / С. Дроботов ; Відкр. Міжн. ун-т розв. людини «Україна». – К., 2011. – 219 с.

2. Ситник О. Правова ідеологія як складник механізму державно-правового регулювання / О. Ситник // *Держава і право*. – 2012. – Випуск 56. – С. 9-14.
3. Радько Т. Про ідеологічну функцію права [Електронний ресурс] / Т. Радько. – Режим доступу : <http://rossiyanavsegda.ru/read/1596>.
4. Бачинин В. Философия права и преступления / В. Бачинин. – Х. : Фолио, 1999. – 607 с.
5. Козловець М. Феномен національної ідентичності : виклики глобалізації : [монографія] / М. Козловець. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 558 с.
6. Ісаєвич Я. Минуле, сучасне і майбутнє народу : проблема спадкоємності української культури в творчості Шевченка / Я. Ісаєвич // *Записки Наукового товариства імені Тараса Шевченка*. – Львів, 1990. – Том ССХХІ. – С. 42-51.
7. Михальченко М. Україна : ідеологічна або безідеологічна держава? / М. Михальченко // *Соціологічна наука і освіта в Україні*. – 2003. – Вип. 2. – С. 194-200.
8. Римаренко Ю. Національний розвій України : проблеми і перспективи : [монографія] / Ю. Римаренко. – К. : Юрінком, 1995. – 176 с.
9. Соколан Т. Адміністративно-правове регулювання застосування відеоспостереження правоохоронними органами України : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Т. Соколан. – К., 2016. – 19 с.
10. Кравченко М. Формування та впровадження нової парадигми соціальних цінностей українського суспільства (управлінський аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. наук з держ. управління : спец. 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» / М. Кравченко. – К., 2001. – 21 с.
11. Пірен М. Політико-управлінська еліта України : соціопсихологічний аналіз / М. Пірен. – Чернівці : Рута, 2013. – 423 с.
12. Луцький А. Інтеграція правових ідей і течій у формуванні правової ідеології як ознака сучасного цивілізаційного процесу / А. Луцький // *Науково-інформаційний вісник. Право*. – 2015. – № 12. – С. 25-32.

REFERENCES

1. Drobotov, S. (2011), "Implementation of functions of law in terms of development of a democratic, legal state", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.01, International university of development of man is opened «Ukraine», Kyiv, Ukraine.
2. Sytnyk, O. (2012), "Legal ideology as a component of state-legal regulation mechanism", *Derzhava i pravo*, issue 56, pp. 9-14.
3. Radko, T. "On the ideological function of law", available at: <http://rossiyanavsegda.ru/read/1596>.
4. Bachinin, V. (1999), *Filosofiya prava i prestupleniya* [Philosophy of law and crime], Folio, Kharkiv, Ukraine.
5. Kozlovets, M. (2009), *Fenomen natsionalnoyi identichnosti: vyklyky hlobalizatsiyi: monohrafiya* [Phenomenon of national identity: the challenges of globalization: monograph], Vid-vo ZhDU im. I. Franko, Zhytomyr, Ukraine.
6. Isaevych, Ya. (1990), "Past, present and future of the people: the problem of continuity of Ukrainian culture in the work of Shevchenko", *Zapysky Naukovoho Tovaristva imeni Tarasa Shevchenka*, vol. ССХХІ, pp. 42-51.
7. Mykhalchenko, M. (2003), "Ukraine: ideological or non-ideological state?", *Sotsiologichna nauka i osvita v Ukrayini*, iss. 2, pp. 194-200.
8. Rymarenko, Yu. (1995), *Natsionalnyi rozviy Ukrayiny: problemy i perspektyvy: monohrafiya* [National development of Ukraine: problems and prospects: monograph], Yurinkom, Kyiv, Ukraine.

9. Sokolan, T. (2016), "Administrative and legal regulation of the use of video surveillance by law enforcement authorities of Ukraine", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, Kyiv, Ukraine.
10. Kravchenko, M. (2001), "Formation and implementation of a new paradigm of social values of Ukrainian society (administrative aspect)", Thesis abstract for Cand. Sc. (Administration), 25.00.01, Kyiv, Ukraine.
11. Piren, M. (2013), *Polityko-upravlinska elita Ukrayiny: sotsio-psykholohichniy analiz* [Political and administrative elite of Ukraine: socio-psychological analysis], Ruta, Tchernivtsi, Ukraine.
12. Lutsyki, A. (2015), "Integration of legal ideas and trends in the formation of legal ideology as a sign of modern civilization process", *Naukovo-informatsiyni visnyk. Pravo*, no. 12, pp. 25-32.

УДК 342.951: 351.82

НОРМАТИВНИЙ І СУТНІСНИЙ ЗМІСТ ПРИНЦИПІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Шарая А.А., к.ю.н., доцент

*Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна
an_any@rambler.ru*

Статтю присвячено аналізу сучасних наукових позицій вчених-адміністративістів щодо поняття та сутності принципів державної служби України. Проаналізовано положення законодавчих актів у сфері державної служби щодо регламентації особливостей принципів державної служби, враховуючи останні зміни законодавства. Визначено роль і значення принципів державної служби України для ефективної діяльності всієї системи публічної служби взагалі та державної служби зокрема.

Ключові слова: принцип, принципи державної служби, державна служба, публічна служба, засади.

НОРМАТИВНОЕ И СУЩНОСТНОЕ СОДЕРЖАНИЕ ПРИНЦИПОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ

Шарая А.А.

*Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина
an_any@rambler.ru*

Статья посвящена анализу современных научных позиций ученых-административистов относительно понятия и сущности принципов государственной службы Украины. Проанализированы положения законодательных актов в сфере государственной службы по регламентации особенностей принципов государственной службы с учетом последних изменений законодательства. Определены роль и значение принципов государственной службы Украины для эффективной деятельности всей системы публичной службы вообще и государственной службы в частности.

Ключевые слова: принцип, принципы государственной службы, государственная служба, публичная служба, основы.

REGULATORY AND ESSENTIAL CONTENT OF PRINCIPLES OF GOVERNMENT SERVICE IN UKRAINE

Sharaia A.A.

*Zaporizhzhya national university, str. Zukovsky, 66, Zaporizhzhya, Ukraine
an_any@rambler.ru*

The article is devoted to analysis of the current position of scientists (a person who is studying or has expert knowledge in administrative law) regarding the concept and essence of the principles of the government service of Ukraine. Analyzed the provisions of legislation in the government service regulations on features of principles of public service, taking into account the recent changes in legislation. The role and importance of the principles of the government service of Ukraine for the effective operation of the whole system of Public Service in general and the government service in particular are determined.

In Ukraine, reform processes in various fields of public relations are now actively developed. No exception is the government service as the system of public, professional, politically impartial activities on execution of practical tasks and functions of the state. The attention should be paid to the fact that on May 1, 2016 came into force the Law of Ukraine on December 10, 2015 «About Government Service», which substantially modified the provisions concerning the principles of public service, which is its basis and foundation.